

[Mose Hansen.]

stillede, af udvalgets flertal tiltrådte ændringsforslag til landbrugslovforslaget, idet vi ønsker mere frihed for samdrift sammen med en ophævelse af landbrugsforpligtelsen på de mindre ejendomme, hvor ejeren ønsker det og efter anbefaling af de kommunale råd.

Lovforslaget om oprettelse og supplerung af mindre landbrug samt lovforslaget om kommuners forkøbsret indeholder bestemmelser om det offentlige forkøbsret til ejendomme på over 1 ha. Ganske få undtagelser kan foreligge, når der er arv eller slægtsskabsforhold, jordfordelingskendelse eller sammenlægning efter landbrugsloven. Vi kan ikke give tilslutning til den foreslåede forkøbsret, idet den helt enkelt betyder, at så godt som enhver handel med landbrugsejendomme skal forelægges det offentlige til godkendelse. Denne udvidede forkøbsret strider efter vor opfattelse mod forfatningen og ejendomsrettens ukrænkelighed og skaber uønsket administration, der eventuelt kan føre til magtmisbrug. Selv om en ejendom ønskes afhændet, er det sådan, at den, der står som sælger i landbruget, ofte har bestemte hensyn, der ønskes lagt til grund, når der sker afhændelse af en ejendom, hvori der jo ofte er lagt slægtleds arbejde. De personlige og følelsesmæssige grunde spiller derfor ofte en stor rolle i handelen med landbrugsejendomme. Selv om det offentlige vil udøve en lempelig forkøbsret, er det for vort parti en så afgørende indgriben i ejendomsretten, samtidig med at jorden overgår til offentlig eje, at vi ikke kan give lovforslaget vor tilslutning.

Vort partis synspunkt angående forkøbsrettens anvendelse af nationalpolitiske grunde var jeg inde på ved første behandling og skal derom kun sige, at vi ikke deler den frygt for udenlandske opkøb af jord, der kommer til udtryk. Men er der en virkelig begrundet frygt på dette område, kan vi ikke se, at forkøbsretten kan bruges som værn; den kan blive udlagt som diskriminerende, og skal den være værn mod udenlandske jordopkøb, må den nødvendigvis blive brugt på diskriminerende måde. Jord, opkøbt efter forkøbsretten, skal efter loven enten udlejes eller bortforpagtes, og

her kan der altså også opstå diskriminerende forhold over for udlændinge.

Jeg er derfor af den opfattelse, at det, der nu foreslås vedtaget under et nationalpolitisk motiv i årene indtil vor indtræden i et europæisk fællesskab, kan komme til at tjene helt andre formål end de nationalpolitiske. Forkøbsretten vil efter vor mening ikke skabe den ånd, der skal til, hvis vi beslutter os til at indtræde i det europæiske markedsfællesskab. For den egentlige landbrugsjords vedkommende vil det være et betydeligt bedre værn, om regering og folketing formår at skabe sådanne forhold, at vi får genskabt en fri og selvstændig bondestand med kærlighed til jord og hjemstavn. Dér ligger for os at se en meget større opgave for regering og folketing end i gennemførelsen af de jordlove, der direkte medvirker til statens overtagelse af en betydelig del af dansk jord.

Det nationalpolitiske hensyn har efter vor mening ikke spillet den afgørende rolle ved udformningen af disse lovforslag. Lovforslagene har andre formål, og ud fra helt andre synspunkter er det regeringens hensigt at begrænse danske borgeres dispositionsret over deres ejendom. Efter lovene får det offentlige forkøbsret til så godt som alle ejendomme, som det offentlige ønsker at erhverve til mange vidt forskellige formål. Disse formål kan efter vor mening lige så godt afhjælpes ved erhvervelse i det frie marked. Forkøbsretten vil i fremtiden skabe usikkerhed for sælger og køber og kan altså føre til uønskede tilstande, og forkøbsretten kan i mange tilfælde føre til højere ejendomspriser, idet køber og det offentlige vil komme til at konkurrere om ejendommenes prisniveau. Forkøbsretten skal ikke tinglyses, så under enhver handel bliver det en offentlig administration, der skal afgøre, om den vil gå ind i købers sted.

Ved lovens 4 ugers frist og de erstatningsregler, som loven indeholder, kan en offentlig indtræden i handelen komme til at koste f. eks. en ung landmand langt mere end det, der efter loven ydes erstatning for, idet man jo må huske på, at når den unge landmand har købt og måske har specielle produktionsgrene, han vil fremme, så har han allerede disponeret det første år efter dette, og skal han væk fra ejendommen, vil disse